

Alergia – vademecum diagnostyczne

Tok postępowania w przypadku podejrzenia alergii

W przypadku świądu u psów należy zawsze wziąć pod uwagę następujące rozpoznania:

- **alergie (na jad pcheł, na składniki pokarmu lub ukąszenia owadów, atopowe zapalenie skóry)**
- **ektopasożyty (świerzbowce, pchły i inne)**
- **infekcje pierwotne lub wtórne (ropowice, Malasezioza)**
- **inne czynniki (np. guzy, choroby z grupy pęcherzyc)**

Informacje znajdujące się poniżej z całą pewnością ułatwią postawienie prawidłowego rozpoznania. W ustaleniu przyczyny choroby alergicznej bardzo duże znaczenie ma przeprowadzenie gruntownego wywiadu, który umożliwi przedstawienie listy

cząstkowych rozpoznań różnicowych. W rozpoznaniu różnicowanym należy zawsze wziąć pod uwagę infekcję świerzbowcem. Świerzb u psów może dawać niewielkie objawy kliniczne, co może znacznie utrudnić postawienie rozpoznania.

Alergia – próg świądowy

Na natężenie objawów klinicznych mają wpływ zarówno czynniki alergiczne jak i czynniki niezwiązane z alergią. Objawy kliniczne pojawiają się dopiero po zsumowaniu tych czynników i przekroczeniu tak zwanego progu świądowego.

Pies może cierpieć na chorobę alergiczną bezobjawowo- dopóki jeden z czynników nie przeważa powodując przekroczenie wartości progowej-. W takim przypadku objawy mogą pojawić się nagle. Takim mechanizmem wyzwalającym może być na przykład podwyższone stężenie pyłków w okresie pylenia (lato) lub inna choroba (niezwiązana a alergią).

W jakim celu wykonuje się testy alergiczne?

W pierwszej kolejności należy się dowiedzieć z jakim rodzajem alergii mamy do czynienia. W wielu przypadkach istnieje możliwość ograniczenia kontaktu z określonym alergenem. Jest tak na przykład w alergii pchlej, w przypadku której stosowanie odpowiednich, dostępnych na rynku preparatów profilaktycznych pozwala na całkowite wyeliminowanie niepożądanych reakcji. W przypadku alergii pokarmowej konieczna jest zmiana diety oraz jej bezwzględne przestrzeganie.

Podsumowując- postępowanie z pacjentem zależy od czynnika wywołującego chorobę.

W przypadku atopowego zapalenia skóry, którego objawy utrzymują się przez ponad cztery miesiące w roku, zawsze zaleca się zastosowanie immunoterapii swoistej (odczulania), przy czym dotyczy to zwierząt, które nie przekroczyły średniego wieku. Leczenie takie jest generalnie bardzo bezpieczną oraz względnie niedrogą formą postępowania. Jej pozytywne działanie obserwuje się nawet u 2/3 leczonych zwierząt. Badania wykazują, że skuteczność immunoterapii swoistej zależy również w dużym stopniu od zaangażowania właściciela oraz umiejętnego dostosowania terapii do stanu i potrzeb danego pacjenta.

Zainteresowanych tą metodą leczenia zachęcamy do kontaktu telefonicznego z naszym laboratorium oraz zapoznania się ze specjalnie opracowanymi broszurami w celu uzyskania dalszych informacji, które z pewnością będą pomocne w trakcie terapii odczulającej.

Jak interpretować wyniki testów serologicznych?

Wyniki alergicznych testów serologicznych interpretuje się zawsze w oparciu o wywiad i

objawy kliniczne. Klasa reakcji informuje o ilości przeciwciał wytworzonych w reakcji na dany alergen, jednak klasa reakcji nie zawsze musi być skorelowana z natężeniem objawów klinicznych. Dlatego nawet alergeny które w teście wykazują niższe reakcje mogą być współodpowiedzialne za rodzaj i nasilenie objawów klinicznych. Jednak w czasie dobierania alergenów do immunoterapii swoistej powinno się wybierać alergeny które dają wyższe reakcje.

W przypadku uzyskania nieoczekiwanego wyniku negatywnego, należy zawsze wyjaśnić następujące kwestie:

1. Czy zwierzę było wcześniej leczone? W wyniku kilku metod leczenia (szczególnie z zastosowaniem kortykosteroidów) wykrycie wolnych przeciwciał staje się niemożliwe.
2. Czy materiał do badania został pobrany we właściwym czasie z punktu widzenia oczekiwanego stężenia przeciwciał, tj. w trakcie ekspozycji na alergen?
3. Czy uczulać mogą inne alergeny niż alergeny zastosowane w teście? (np. fragmenty naskórka, rzadkie rodzaje pyłków)
4. Czy rozpoznana alergologia stanowi rzeczywiste prawidłowe rozpoznanie kliniczne? (np. czy został wykluczony świerzbi)

Diagnostyka alergologiczna u psów

Głównym objawem alergii jest świąd (*pruritus sine materiae*), a zmiany skórne powstają dopiero wtórnie w wyniku drapania oraz wskutek infekcji (np. *Staphylococcus intermedius* lub *Malassezia*).

	Alergia na pchły	Alergia pokarmowa	Atopowe zapalenie skóry
Początek objawów	przez cały czas (nasilenie pomiędzy 3. a 5. rokiem życia)	trwają przez cały czas, również u bardzo młodych oraz u zwierząt starszych (zarówno zwierzęta dwumiesięczne jak i dwunasto-letnie!)	6 mies. – 3 lata
Okres występowania objawów	sezonowo, w wyjątkowych przypadkach przez cały rok	przez cały rok	sezonowo w przypadku pyłków, całorocznie w przypadku roztoczylokaliz
Lokalizacja objawów klinicznych	tylna połowa ciała (krzyż, ogona) nasada	wszędzie, objawy mogą przypominać alergię na pchły lub atopowe zapalenie skóry lub tylko zapalenie skóry łap bądź zapalenia ucha zewnętrznego	przednia połowa ciała (lizanie kończyn, ocieranie pyska, zapalenie ucha zewnętrznego)
Reakcja na glikokortykoidy		często znikoma lub brak reakcji	dobra, za wyjątkiem infekcji wtórnych
Inne kryteria pomocne w ustaleniu istotności potencjalnych czynników	obecność pcheł lub ich odchodów	dotądowy wywiad pozwalający stwierdzić biegunki, wzdęcia, częste stolce	W górach i na terenach nadmorskich często bezobjawowo

Diagnostyka alergologiczna u kotów

Wiedza medyczna dotycząca chorób skóry u psów różni się od tej u kotów. U kotów jedna i ta sama choroba skóry może przybierać bardzo różnorodne postaci, a identyczne obrazy kliniczne mogą mieć różną przyczynę.

Te same bądź różne choroby alergiczne mogą być przyczyną objawów takich jak:

- **prosówkowe zapalenie skóry**
- **wyłysienia ekstensywne na brzuchu**
- **przeczasy w okolicy twarzowej**
- **zespół ziarnianiaka kwasochłonnego**
- **wrzód eozynofilowy (wargi)**
- **płytko eozynofilowa (pachwiny, brzuch)**
- **ziarniniak liniowy (kończyny tylne, ziarniniak gardła).**

Dlatego w przypadku kotów należy zawsze brać pod uwagę wszystkie rozpoznania różnicowe jak również inne czynniki takie jak pora roku, odchody pcheł, biegunki. Bardzo ważne jest stosowanie profilaktyki przeciwpchelnej- szczególnie w przypadku rozpoznania prosówkowego zapalenia skóry.

W przypadku zmian okolicy głowy najczęstszą przyczyną jest alergia pokarmowa. Oczywiście przeprowadzenie wyłącznie wywiadu nie wystarczy do postawienia właściwego rozpoznania. W takich wypadkach zaleca się kolejne wykluczanie poszczególnych czynników mogących wywołać objawy kliniczne.

Diagnostyka alergologiczna u koni

Również u koni objawy alergii są bardzo różnicowane.

Alergie mogą wywoływać następujące objawy bądź zespoły objawowe:

- **lipcówka (wyprysk letni)**
- **świąd bez pierwotnych zmian skórnych**
- **pokrzywka**
- **objawy ze strony układu oddechowego (COPD).**

Potencjalną przyczyną ww. objawów może być nadwrażliwość na ukąszenia owadów, atopowe zapalenie skóry lub alergia pokarmowa. W identyfikacji wywołującego je alergenu pomocne są informacje uzyskane w wywiadzie oraz wyniki testów alergicznych (w przypadku atopowego zapalenia skóry i nadwrażliwości na ukąszenia owadów są to testy serologiczne i testy śródskórne, a w przypadku podejrzenia o alergię pokarmową dieta eliminacyjna).

Rozpoznanie świerzbu u psów

W przypadku zmian skórnych o podłożu alergicznym świerzb (*infekcja Sarcoptes scabiei var. Canis*) stanowi nierzadko istotne rozpoznanie różnicowe.

Infekcję świerzbowcem należy wziąć pod uwagę zawsze w przypadku następujących objawów:

- **grudki (często wraz ze srtrupami) w okolicy skóry brzucha (łokcie, pachy, klatka piersiowa, brzuch)**
- **łuski i strupy na krawędziach małżowin usznych**
- **powiększone węzły chłonne**
- **dodatni odruch uszno-podeszwy**

Wywiad może być często źródłem ważnych informacji, dotyczących np.

- **styczności z innymi psami cierpiącymi na świąd,**
- **pobytu w schronisku**
- **ewentualnych spacerów po lesie (możliwość zakażenia świerzbowcem lisim)**
- **członków rodziny u których występuje choroba skóry lub świąd**
- **pochodzenia zwierzęcia ze schroniska, hodowli komercyjnej bądź jego nieustalonym pochodzeniu.**